

מצינות אמנותית לעולם החרדי: הציור "תפוחים בשוק" משמאל: "ריוקן אבי"

על חרדים וחרדות

התערוכה החדשה של הציירת אורה ניסים ממוקמת בלוקיישן הבלתי־סקסי־בעליל – בית העירייה בכיכר ספרא • מתברר שדווקא בדרך לתשלום החשבונות אפשר למצוא כמה רגעים אנושיים במסווה של הצצה לעולם החרדי

נעמי ביטמן

במקום בדרכו לתשלום חשבונות, עוד יותר אל האנשים שהתרגלנו לראות שורפים פחיאשפה או מפגינים בכניסה לחניונים. לצד הניסיון הגלוי לחבר את האוכלוסייה החילונית המבקרת בבניין העירייה עם ההוויה החרדית, מופיעים בתערוכה גם ציורים המצליחים ללא קושי להעביר חוויה ירושלמית רחבה ומשותפת יותר. "הקבצן", למשל, מציג לנו הזדמנות לעצור ולהתבונן על כל הטיפוסים היושבים בפינות הרחוב או בשולי המדרכות, ומבקשים כמה שקלים לעצמם או לצדקה. לרוב קל לנו להתעלם מהתופעה העירונית המטרידה ופשוט להפנות את המבט, אך כשעיניו הראליסטיות והמשכנעות של הקבצן החרדי חודרות אל הצופה מבעד לתמונה, ההזדהות היא כמעט בלתי־נמנעת. גם "אבא", עם המבט המבוגר והמפוכח, שפניו חרושות קמטים וזקן לבן מעטר את סנטרו, ובו מוצג מי שעשוי להיות אביו של האמנית, מעורר בכולנו את הפחד הסמוי לראות את הורינו מזדקנים, פחד אוניברסלי שמנצח את גבולות התרבויות והקבוצות השונות בחברה. ואולי זוהי ההפתעה האמתית בציוריה של ניסים: היכולת שלהם לחבר את כולנו לסוגיות כללי־ישראליות, ולעתים אף אוניברסליות, במסווה של הצצה לעולם החרדי.

"גוף והווי בירושלים", ציורי שמן של אורה ניסים. אוצרת: מדלן ואנוני מוצגת עד 29.12 בבית העירייה קומה 0, א"ה' 08:00-18:00

לעולם החרדי בעיר. זווית מעניינת במיוחד על היחסים שבין נשים לגברים – הנתפסים בראייה חילונית כבעייתיים וכבלתי־שוויוניים – מצויה בשיד "קסם אלוקים", המסביר באמצעות צמד מילים זה את כוחה הבלתי־גדלה של האישה האחראית לקניות, לבישולים, לכביסות ולגידול הילדים. השיר, שנתלה סמוך לציור של אישה קשת־יום החובסת בשטיח מעל מרפסת, מעביר מסר מפתיע על גדולת הנשים בחברה החרדית ואולי אף מנביט ניצני פמיניזם לא־שגרתי, אך אינו מציג פתרון כלשהו לשינוי המצב.

קל להתעלם מהתופעה העירונית המטרידה של הומלסים ופשוט להפנות את המבט, אך כשעיניו הראליסטיות והמשכנעות של הקבצן החרדי חודרות את הצופה מבעד לתמונה, ההזדהות היא כמעט בלתי־נמנעת

חלק בלתי־נפרד מייחודה של התערוכה נעוץ בעובדה שהיא אינה ממוקמת בחלל שקט וסגור של גלריה או של מוזאון, שבו צריך להלך על קצות האצבעות ולדבר בלחש כדי שלא להפך את "קדושת" המקום. הציורים תלויים בקומה אפס של בניין העירייה, במעבר שבין המדרגות למוקד הגבייה ושירותי הייעוץ לאזרח, ורק "בית המודל" הסמוך מהווה חוליה מקשרת כלשהי. הצגה יומיומית שכזו מחברת את האזרח הירושלמי המצוי, ואפילו את הסטודנט העובר

מעט מאוד נקודות השקה עוברות בין הסטודנט המצוי לעולם החרדי, כפי שניתן להבין מהסערה שעורר המאבק האחרון בחוק האברכים וכמוהו גם מאבקים נוספים בין קטבים בציבור הירושלמי. אולי בריוק נקודת הפתיחה הטעונה הזו טמונה חשיבותה של התערוכה "גוף והווי בירושלים", המציגה ציורי שמן פרי מכחולה של אורה ניסים – אמנית ירושלמית ובת למשפחה חרדית – העוסקים בחברה הסגורה והמסוגרת שבין סמטאות שכונת מאה־שערים, ומזמנים הזדמנות נדירה להציץ לתוכה. הדגש בציוריה, כפי שניתן להבין מהכותרת, הוא בעיקר מהווי השכונה החרדית. היא מתארת רגעים קטנים ומייצגים של השוק הצבעוני ושוקק החיים במאה־שערים, לצד סצנות אופייניות מתוך חגים ומועדים יהודיים שונים. מקצת הציורים, כמו "ערב שבת במאה־שערים", מציגים סיטואציה שיכולה להיות מוכרת לשלילה גם מהניסיון של החילונים. מוצג שם גבר חרדי מבוגר העובר עם ילדים רכים, ילדיו או נכדיו, מתחת לאחד משערי הקשתות. בסימטה עומדת גם אישה מבוגרת עם ילדה קטנה, המשפילה ראשה קמעה, ונראית כאילו היא ממתינה שהגבר יעבור לפנייה. האמנם יש בכך אמירה על מעמד האישה בחברה החרדית? ניסים, שהציגה בפתיחת התערוכה בשבוע שעבר גם את ספרה החדש, מפרסמת גם כמה משידיה בתערוכה. השידים כתובים ברגישות ובריוק רב, ויחד עם הציורים מרחיבים את הצוהר

עד ל- 12 בינואר

התערוכה של האמנית אורה נסים בבניין העירייה תוארך עד לאמצע ינואר. כדאי ומומלץ

לצד יצירתה הפלסטית מעלה אורה על הכתב שירים העוסקים בין היתר בנפש האמן וביצירה.

אורה, אמנית צעירה ומבטיחה. מאחוריה מספר תערוכות וסטודיו פרטי בשם "זווית חדה" ללימוד ציור.

בשל ההדים החיוביים שיצרה התערוכה הוחלט להאריך אותה והיא תמשך עד ל-12 בינואר.

התערוכה מתקיימת בבניין העירייה, ככר ספרא 1, גלריה קומה 0 ליד בית המודל.

שעות פתיחה א-ה 18:00-8:00.

ביום שני שעבר נפתחה בכיכר ספרא תערוכת ציורים "נוף והווי בירושלים" של האמנית אורה נסים.

לתערוכה הגיעו מבקרים רבים ושוחרי אמנות, ביניהם יושבת ראש אגף התרבות והאוצרת, מדלן וענונו, שנשאו דברים ושיבחו את יצירתה וסגנונה המיוחד.

אורה נסים, ציירת ומשוררת, נולדה בירושלים בשכונת "מאה שערים". בציוריה מתארת אורה את נופי ילדותה, הדמויות המגוונות וההווי הקסום של ירושלים. במשיחות מכחול ובכתמים נשאב הצופה אל היצירה, ומרגיש שהוא חי את התקופה ונושם את האווירה.